

Školství. Nejvyšší počet dětí ve třídách německých obecných a měšťanských škol se stanoví vlád. nař. č. 222 Sb.

Trestní právo. Předpisy o podmíněném odsouzení a propuštění se mění vlád. nař. č. 212 Sb. — Změna předpisů o výkonu německé trestní soudní pravomoci v Protektorátu se uskutečňuje nařízením z 5. V. 1941, Věstn. říš. protektora str. 291. — Německo-slovenská smlouva o vydávání se vyhláší vyhl. z 12. V. 1941, Věstn. str. 314. — Předpisy o evidenci soudních provinilců a sbírání dat pro účely kriminální statistiky se mění vlád. nař. č. 214 Sb.

Zvěrolékařství. Platnost říšského zvěrolékařského řádu se rozšiřuje na Protektorát nařízením z 10. V. 1941, Věstn. str. 295.

Vojenské soudnictví. Předpisy o zrušení vojenského soudnictví se mění vlád. nař. č. 262 Sb.

Zdravotnictví. Potírání přenosných nemocí se týká vlád. nař. č. 254 Sb. — O novém lékopise ustanovuje vlád. nař. č. 161 Sb. — Předpisy o sekaném mase obsahuje vlád. nař. č. 149 Sb.

Zemědělství. Právní poměr k přidělené půdě upravuje vlád. nař. č. 205 Sb. — Německo-maďarská úmluva o určitých otázkách pozemkové držby na územích bývalé Československé republiky, přičleněných k Uhrám, se vyhláší vyhl. z 29. IV. 1941, Věstn. str. 310. — Úprava pěstování tabáku v Protektorátu se provádí nař. č. 203 Sb.

Židé. Pronajímání židovských místností používaných po živnostensku se upravuje nař. říš. protektora z 2. V. 1941, Věstn. str. 239.

Živnosti. Používání dopravních prostředků při provozování podomního obchodu se týká vlád. nař. č. 176 Sb. — O náhradním průkazu způsobilosti při nastoupení živností absolventy kursů, pořádaných pro abiturienty středních škol při průmyslových učilištích ustanovuje vlád. nař. č. 160 Sb.

Uzavřeno dnem 31./VII. 1941.

Zprávy.

*Z výroků o právu a hospodářství. Právě tak jako v rodině jeden její člen nemůže mít právo, aby svými sobeckými přáními rušil její vnitřní klid, nemůže ani jednotlivému národu v Evropě býti na trvalo poskytována možnost, aby se vzpíral všeobecnému pořádkovému procesu. (Říš. min. Dr. Goebbels v »Projevu k čes. kultur. pracovníkům v Berlíně« 11. září 1940.)**

Čtyřicet let uplynulo dne 19. srpna od smrti českého národohospodáře, právníka a politika *Josefa Kaizla*. Ponechme si ocenění jeho práce na příští jubileum a zopakujme si hlavní data jeho životopisu: Narodil se 10. června 1854 ve Volyni, od r. 1879 byl docentem národního hospodářství na Karlově universitě v Praze, kdež r. 1883 se stal profesorem mimořádným a pak 1897 řádným. Jeho spis »Der Kampf um die Gewerbereform und Gewerbefreiheit in Bayern 1799—1868« (1879) dosáhl ceny strassburské university. Z dalších děl vzbudily zaslouženou pozornost zejména kniha »Die Lehre von der Überwälzung der Steuern« (1882) a jeho »Finanční věda«, která byla přeložena do němčiny a italtštiny. 1898—1899 byl ve vládě Thunově rakouským ministrem financí. Zemřel 19. srpna 1901 po náhlém onemocnění v Miskovicích u Soběslavi. vr.

Dr. Karel Klučina zemřel. V Praze dne 27. srpna 1941 zemřel po záchvatu mrtvice odborový přednosta presidia ministerské rady v. v. a šéf jejího presidia

*) Vyšlo právě knižně pod tímto titulem jako překlad z časopisu Böhmen und Mähren v nakladatelství Volk und Reich, Prag, 1941.

Dr. Karel Klučina Narodil se 14. prosince 1882 v Českém Dubě a po studiih na právnické fakultě a po krátké soudní a advokátní praksi přestoupil do českého zemského výboru. Tam mu byla svěřena též funkce sekretariátu Moderní české galerie v Praze, které vybudoval její právní a finanční spjklady. R. 1919 přešel do ministerské rady, kde osvědčil právnícky rozhled spojený s uměním jednati s lidmi. Zde působil až do března 1941, kdy byl přeložen do výslužby. Dr. K. Klučina při své veliké zaměstnanosti úřední dovedl vždy naléztí kladný a dobrý poměr k právní teorii. Vděčně vzpomínáme jeho zájmu i o náš časopis a o jeho práci.

In memoriam. Dne 6. srpna 1941 zemřel ve věku 52 let Dr. Vladimír Dědek, náměstek vrchního ředitele Městské spořitelny pražské. Po výtečných studiích na pražské universitě a cizích vysokých školách a po soudní praksi vstoupil do služeb Městské spořitelny pražské, kde jako vynikající odborník v otázkách hypotečního úvěru se velmi zasloužil o rozvoj stavebního ruchu a zvýšení bytové úrovně. V prvních letech po světové válce byl osobním tajemníkem ministra financí Dr. Horáčka a účastnil se řešení problémů měnových a budování Národní banky. Jeho vytříbené kulturní zájmy ho vedly k překladu Franklinova »Životopisu« a »Plavby z Evropy do Ameriky«, k překladu Hearnshawova »Vývoje politických ideí«, a k vydání knihy Pavla Ješina z Bezdězí o popravených na staroměstském náměstí. O jeho lidské osobnosti napsal výstižnou skizzu F. M. Bartoš do »Národní práce«.

Šedesátí let se dožil 5. září 1941 český zemský president Dr. Richard Bienert. Jako úředník pražské policie poznal těžkopádnost rakouského policejního aparátu a když mu bylo 30. října 1918 svěřeno pražské policejní ředitelství, jehož policejním presidentem se stal roku následujícího, jako velmi schopný organisátor ujal se přebudování pražské policie, která se pak stala vzorem ostatním policejním ředitelstvím. Pro jeho práci dostačí vzpomenouti, že bylo třeba změnit od ducha policejního mužstva a úřednictva vše až i po výzbroj (zavedení obušků a pod.) a výstroj (odstranění klobouků s kohoutím pérem!), při čemž musil se udržet krok se spěšným vývojem policie mimo nás (dopravní stráž a j.). R. 1925 přešel Dr. Bienert do zemského úřadu českého, kde opětovně dosvědčil ruku dobrého právníka a který nyní vede jako jeho zemský president.

Zavedení pracovních knížek. Dne 28. června 1491 bylo vyhlášeno (a téhož dne nabylo účinnosti) vládní nařízení ze dne 26. června 1941, č. 241 Sb., kterým se zavádějí pracovní knížky. Účelem tohoto opatření je umožnění plánovitého rozdělení pracovních sil a řízení práce; pracovní knížky jsou veřejnými listinami a průkazy vůči úřadům práce, sociálně pojišťovacím ústavům a vůči zaměstnavatelům. Povinnost mítí pracovní knížku vztahuje se na všechny dělníky a zaměstnance ve smluvním poměru, učně, praktikanty a volontéry, dále na domácí dělníky, domácí živnostníky a zprostředkovatele domácí práce, jakož i na jejich rodinné příslušníky, pokud s nimi spolupracují. Z povinnosti mítí pracovní knížku jsou vyňaty osoby, které mají trvalé bydliště v cizině, dále osoby zaměstnané jen příležitostně a po krátkou dobu, které nevykonávají námezdní práci z povolání a děti do dokonaného 14. roku. V pochybnostech, zda určitá osoba je povinna mítí pracovní knížku, rozhodnou úřady práce; jejich rozhodnutí jsou závazná pro soudy a správní úřady. Pracovní knížky budou vydávati nositelé nemocenského pojištění pro osoby, které jsou u nich pojištěny. Osoby, povinné mítí pracovní knížku, které nepodléhají povinnému nemocenskému pojištění, obdrží pracovní knížku od okresní nemocenské pojišťovny, příslušné podle místa jejich bydliště. Pracovní knížky budou vydávány zdarma; za vydání pracovních knížek náhradou za pracovní knížky ztracené nebo nepoužitelné bude vybírán poplatek. Podrobné předpisy o vyhotovování knížek a spolupůsobení zaměstnavatelů při tom, dále o dokladech, které jest nutno předložiti pro vydání pracovních knížek, budou stanoveny

vyhláškou ve Sbírce zákonů a nařízení. Pracovní knížka musí být předložena zaměstnavateli před přijetím zaměstnání; zaměstnavatel nemá práva ji zadržovati. Na požádání jest předložiti pracovní knížku úřadu práce, nositelům sociálního pojištění a zaměstnavateli; jiným úřadům musí býti na požádání dovoleno nahlédnutí do pracovní knížky. Osoby povinné míti pracovní knížku, jejichž pracovní poměr byl zrušen nebo jejichž zaměstnání skončilo, jsou povinny hlásiti se neprodleně osobně u úřadu práce (pobočky úřadu práce) a předložiti pracovní knížku k nahlédnutí. Dříve, než osoba povinná míti pracovní knížku přijme zaměstnání, musí se odhlásiti u úřadu práce (jeho pobočky), v jehož obvodu jest její bydliště nebo místo pobytu. Úřad práce (pobočka) vydá těmto osobám tiskopis přihlášky k nemocenskému pojištění. Osoby povinné míti pracovní knížku, které jí však nemají, nesmějí býti ode dne, který vyhlásí ministr sociální a zdravotní správy, zaměstnány ani nesmějí přijmouti jakoukoli zaměstnaneckou činnost. Přestupky budou trestány policejně. Vládní nařízení ze dne 27. února 1930, č. 26 Sb., jímž byly zavedeny pro potřeby sociálního pojištění průkazy (legitimace), bylo zrušeno ke dni 31. prosince 1941 a zároveň bylo vysloveno, že od 31. srpna 1941 nesmějí býti vydávány průkazy (legitimace) podle tohoto vládního nařízení.

Dr. Jindřich.

Rozšíření působnosti úřadů práce.*) Dne 4. července 1941 bylo vyhlášeno vládní nařízení ze dne 16. května 1941, č. 258 Sb., jímž bylo změněno a doplněno vládní nařízení ze dne 21. prosince 1939, č. 330 Sb. (ve znění vládního nařízení ze dne 19. prosince 1940, č. 11 Sb. z roku 1941) o státním řízení mzdové politiky.

Nové vládní nařízení zmocňuje ministerstvo sociální a zdravotní správy, aby přeneslo dozor, který vykonává na dodržování vládního nařízení č. 330/1939 Sb. na úřady práce. Stane se tak vyhláškou v Úředním listě; v podnicích, podléhajících obecnému hornímu zákonu může se tak státi ovšem jen po dohodě s ministerstvem veřejných prací. Rovněž své úkoly, svěřené vládním nařízením č. 330/1939 Sb. může ministerstvo sociální a zdravotní správy přenést vyhláškou v Úředním listě na úřady práce; z rozhodnutí úřadů práce v těchto záležitostech lze se odvolati do 15 dnů po doručení u úřadu práce, který vydal rozhodnutí, k ministerstvu sociální a zdravotní správy.

Dr. Jindřich.

Včleňování do práce. Dne 26. června 1941 bylo vydáno vládní nařízení ze dne 29. května 1941, č. 237 Sb. o podpoře včleňování do práce. Účelem tohoto vládního nařízení je využití práce všech osob, které jsou k ní způsobilé, byť i jejich výkonnost byla z různých příčin omezena. Proto mají býti poskytovány z účelového jmění, získaného podle vládního nařízení č. 101/1941 Sb. o podporách v nezaměstnanosti, různé podpory, které mají umožniti nebo usnadniti včleňování do pracovního procesu. Podpory mohou spočívat v cestovním, ve výpomoci rodině, v pracovní výstroji, v úhradě nákladů odborného školení a v placení podpor v nezaměstnanosti, v přídavecích placených veřejnému stavebníku na vyrovnání nižšího pracovního výkonu osob, přidělených úřadem práce, v jednorázové výpomoci školní mládeži pro její první nastoupení práce po opuštění školy a v zapravení nákladů lékařského vyšetření, jež nařídil úřad práce. Podpory mohou býti poskytovány v hotovosti, ve věcech nebo v poukázkách, vždy jen v míře nezbytně nutné; bližší okolnosti jsou v vládním nařízení podrobně upraveny. Podpory se poskytují jen k žádosti uchazeče o práci; o poskytování podpor rozhoduje úřad práce s konečnou platností podle své volné úvahy; na jejich poskytnutí není právního nároku. Podpory lze odepřít, může-li uchazeč o práci nebo jeho rodinný příslušník, který je povinen pečovati o jeho výživu, nésti sám zcela nebo zčásti příslušné náklady, nebo ponese-li náklady podle

*) V této souvislosti srovnej článek v minulém čísle našeho časopisu na str. 220.

zvyklostí nebo podle zvláštních poměrů závod, který má přijmouti pracovní sílu.
Dr. Jindřich.

Nová úprava potírání přenosných nemocí. Dne 4. července 1941 bylo vyhlášeno vládní nařízení ze dne 17. dubna 1941, č. 254 Sb. o potírání přenosných nemocí. Nové nařízení nahrazuje zákon ze dne 14. dubna 1913, č. 67 ř. z., o zamezení a potlačení přenosných nemocí a většinu k němu vydaných prováděcích předpisů. Ohlašovací povinnosti se podrobuje celkem 23 přenosných nemocí, z nichž většinu bylo nutno hlásiti již podle dosavadních předpisů. Nově se podrobuje ohlašovací povinnosti tuberkulosa, papouščí nemoc, Bangova nemoc, trichinosa a Weilova nemoc. Dále je nutno hlásiti každou osobu, která vyměšuje zárodky bakteriální otravy z poživatin, paratyfů, přenosné úplavice, tyfu nebo záškrtu, aniž je sama nemocná. Kromě toho se ponechávají v platnosti dosavadní předpisy, pokud ukládají ohlašovací povinnost při nemocech v novém nařízení neuvedených. Dosud byly hlášeny přenosné nemoci pouze starostovi obce, nyní je nutno hlásiti je zároveň jednak okresnímu úřadu, jednak starostovi obce místa pobytu onemocnělého, případně místa úmrtí. Dr. Jindřich.

Jazyková úprava zápisu firem do obchodního nebo společenstevního rejstříku. Podle § 1 vl. nař. z 30. dubna 1941 č. 268 Sb. smějí býti zapisovány do obchodního nebo společenstevního rejstříku firmy kupců jednotlivců, obchodních společností a výdělkových a hospodářských společenstev, pokud nepozůstávají jen z vlastních jmen osobních anebo z neutrálních názvů, jen v jazyce německém, nebo alespoň také německém, t. j. na př. německo-česky. Toto ustanovení, týká se také již zapsaných firem.

Pokud je ku změně firmy třeba usnesení o příslušné změně společenské smlouvy nebo stanov společností akciových, komanditních na akcie, společnosti s r. o. a výdělkových a hospodářských společenstev, platí tu úlevy podle § 1 a § 2 vl. nař. z 21. prosince 1939 č. 26 Sb. z r. 1940, Žádosti o zápis do obchodního nebo společenstevního rejstříku podané do 30. září 1941, jakož i přílohy těchto žádostí nejsou podrobeny soudním poplatkům.

Soudům, pověřeným vedením těchto rejstříků, se ukládá povinnost, aby přidržovaly účastníky pořádkovými pokutami do 5.000 K k provedení jazykové úpravy firem podle tohoto nařízení. Tyto pořádkové pokuty lze ukládati opětovně. pš.

Zrušení osad. Vládním nařízením z 12. června 1941 č. 265 Sb. byly zrušeny t. zv. osady, t. j. podle § 1 cit. nař. části obce, které mají vlastní jmění (ústavy, fondy, podniky). Pozbyly právní osobnosti a zanikly jako útvary územní samosprávy i se svými orgány. Zároveň jest stanovena zásada, že při slučování obcí v jednu obec nemohou slučované obce podržeti dosavadní vlastnictví a správu svého dosavadního jmění.

Veškerá práva a závazky osad včetně jejich ústavů, fondů a podniků přecházejí podle § 2 na obce, k nimž osady náležejí. Na tyto obce přechází také správa samostatných ústavů, fondů a nadací spravovaných dosud osadami. Rovněž zaměstnanci osad přecházejí do služeb obcí s dosavadními služebními platovými právy a nároky.

Působnost orgánů osad přechází na orgány obce, které jsou příslušné pro obdobné obecní záležitosti. Přejedání jmění, ústavů, fondů a podniků je osvobozen od veřejných dávek a poplatků. — To by byl stručný obsah nového vládního nařízení, které odstranilo pojem osad, ovšem — a to je třeba vyzvednouti — jen jako subjektů majetkoprávních. Při této příležitosti se stručně zmíníme o významu osad vůbec. O osadách zmiňují se především jednotlivá obecní zřízení a dále zákony je doplňující jako první finanční novela č. 329/1921 Sb., druhá finanční novela č. 77/1927 ve znění zák. č. 169/1930 Sb., pojem osady vyskytuje se dále v různých zemských zákonech o policii požární (č. 45/1876 č. z. z., č. 35/1873 mor. z. z., č. 20/1873 slez. z. z.) dále v předpisech zemských

zákonů vodních, konečně v zákoně ze dne 14 dubna 1920 č. 266 Sb. o názvech měst, obcí osad a ulic a pod.

Podle těchto předpisů lze definovati osadu jako část obce prostorově od ostatních částí oddělenou, tvořící stavebně i hospodářsky samostatný celek s územím přesně ohraničeným, která má vlastní majetek spravovaný odděleně od majetku obce, při čemž pouze v Čechách tento majetek spravují zvláštní orgány (viz heslo Samospráva ve Slovníku veřejného práva, IV, str. 48 a n.). Ve smyslu místopisném (viz zákon 266/20 a prov. předp.) rozumíme pak osadou t. zv. osadu konskripční, t. j. místo geograficky oddělené, které má vlastní číslování domů.

Správu osadního jmění vykonávali na Moravě a ve Slezsku obecní zastupitelstvo, obecní rada a obecní starosta, kdežto v Čechách zpravidla podle § 108 čes. obec. zřízení bylo ke správě jmění osady zřízeno zvláštní zastupitelstvo, které se nazývá místní zastupitelstvo. Bylo povoláno podle § 110 čes. obec. zřízení též ke správě zvláštních ústavů a podniků v osadě nebylo-li smlouvami nebo fundacemi ustanoveno nic jiného. Nebylo-li z některého důvodu pro správu jmění zřízeno místní zastupitelstvo, vedlo správu jmění osady obecní zastupitelstvo.

V celku lze novou úpravu kvalifikovati jako zjednodušení obecní správy, zejména správy obecního jmění, ježto instituce osad (ve smyslu majetkovém) vedla k četným sporům nejrůznějšího druhu a namnoze k neodůvodněné žárlivosti jednotlivých osad navzájem, což se projevovalo zejména při slučování obcí.

Jest třeba ovšem zdůrazniti, že pojem osady ve smyslu místopisném zůstává i nadále nedotčen a že nové nařízení nemá vliv na místopisný charakter našich zemí. Zůstávají tedy místopisné názvy osad zachovány i nadále. Nová úprava znamená pouze zánik osad jako jednotek majetkových. pš.

Autoritativní správa holandských obcí. Říšský komisař pro obsazené území holandské vydal osmé nařízení o zvláštních opatřeních správního práva pro Holandsko, kterým se dosavadní parlamentaristické vedení obecní a provinciální správy nahrazuje autoritativním vedením. Jak zdůrazňuje DaD, nařízení bylo vydáno po dohodě s příslušnými holandskými úřady. —a.

Zájmová samospráva německých příslušníků v Protektorátu. Říšská správa v Protektorátu Čechy a Morava má jednak dohlížeti na autonomní protektorátní správu, jednak bezprostředně prováděti správní úkony, jimiž mají býti zajištěny zájmy německých obyvatel Protektorátu nebo u kterých podle dané politické nebo státoprávní situace v Protektorátu přichází v úvahu jen výkon vlastními říšskými orgány.

V rámci zajištění zájmů německých státních příslušníků v Protektorátu jest upravována odchylně od dosavadního stavu samostatná zájmová samospráva německých státních příslušníků jako složka říšské správy v širším smyslu. Tato úprava se děje říšskoněmeckými právními předpisy. Kromě toho i autonomní vláda Protektorátu svými nařízeními vytváří pro německé státní příslušníky v Protektorátu samostatné zájmové korporace nebo v rámci dosavadních zařízení jim poskytuje oddělenou správu jejich zájmů.

Do *prvé skupiny* patří v oboru stavovské samosprávy zájmové zřízení německá advokátní komora, německá notářská komora, německá zdravotní komora, německá zvěrolékařská komora, zavedení předpisů o říšské kulturní kómoře v Protektorátu, obstarávání zájmů pracujících Němců Německou pracovní frontou.

Do *druhé skupiny* patří v oboru stavovské zájmové samosprávy zřízení německé zemědělské rady, v oboru sociálního pojištění zřízení německého odboru úřadovny Všeobecného pensijního ústavu v Brně a sestavování senátů u soudů sociálního pojištění pro žaloby německých státních příslušníků.

Německá advokátní komora v Praze byla zřízena na základě ustanovení § 13, odst. 3 nařízení ze dne 14. dubna 1939, Věstn. str. 231, o německém

soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava. Sdružuje právní zástupce německé státní příslušnosti v Protektorátu.

Německá notářská komora v Praze byla zřízena na základě ustanovení § 15 nařízení o úředním postavení německých notářů v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 13. října 1939, Věstn. str. 478. Sdružuje německé notáře v Protektorátu.

Německá zdravotní komora v Praze, zřízená nařízením ze dne 24. září 1940, Věstn. str. 535, sdružuje lékaře, zubní lékaře, lékárníky, dentisty a porodní pomocnice v Protektorátu Čechy a Morava, pokud jsou německými státními příslušníky.

Německá zvěrolékařská komora v Praze byla zřízena nařízením ze dne 23. prosince 1940, Věstn. 10 z r. 1941. Příslušnost zvěrolékařů v Protektorátu Čechy a Morava, kteří jsou německými státními příslušníky, k této komoře upravuje nařízení ze dne 10. května 1941, Věstn. str. 295.

Příslušnost německých státních příslušníků v Protektorátu k *říšské kulturní komoře* upravuje nařízení ze dne 21. ledna 1941, Věstn. str. 82, čímž bylo zavedeno v Protektorátu Čechy a Morava říšské zákonodárství o říšské kulturní komoře.

Opatrování pracujících Němců v Protektorátu Čechy a Morava jest podle nařízení ze dne 14. září 1939, Věstn. 142, svěřeno *Německé pracovní frontě* (DAF).

Do druhé skupiny náležejí zřízení *Německé zemědělské rady v Brně*, provedené vládním nařízením č. 199/39 Sb., dále zřízení *německého odboru úřadovny Všeobecného pensijního ústavu v Brně*, provedené vládním nařízením č. 75/1940 Sb. Posléze vládním nařízením č. 239/1941 Sb. bylo upraveno sestavování senátů u soudů sociálního pojištění převážně z přísedících německé státní příslušnosti, jde-li o žaloby německých státních příslušníků proti výměrům nositelů veřejnoprávního sociálního pojištění.

Tímto výpočtem není ovšem vyčerpána zvláštní úprava zájmové samosprávy německých příslušníků v Protektorátu, nýbrž byla zachycena pouze nejvýznamnější zařízení upravená právními předpisy. Dr. Ladislav Svatuška.

Zákon o spolupůsobení státního zástupce v občanských věcech právních (Gesetz über die Mitwirkung des Staatsanwalts in bürgerlichen Rechtssachen) ze dne 15. června 1941, Říš. zák. I, str. 383 je velmi podstatným rozšířením působnosti úřadů veřejné obžaloby, jichž úkoly se nyní neomezují na pole trestního práva. Zmíněný zákon totiž činí státního zástupce přímým strážcem zájmů národního společenství, a to i v oblasti občansko-právní. — Stanoví se, že v občanských věcech právních u řádných soudů je státní zástupce oprávněn k spolupůsobení, aby uplatnil okolnosti, ku kterým jest přihlédnouti v řízení i v rozhodnutí s hlediska národního společenství. Za tímto cílem může se státní zástupce zúčastnit všech jednání, může navrhopati provedení důkazních prostředků a může se vyjádřiti o chystaném rozhodnutí soudu. Nedotčeny zůstávají předpisy o jinaké součinnosti státního zástupce v občanských právních věcech (na př. ve věcech manželských). V právoplatně rozhodnutých občanských právních věcech může vrchní říšský zástupce u říšského soudu do jednoho roku po tom, co rozhodnutí nabylo právní moci, podati návrh na obnovu řízení, jestliže proti správnosti rozhodnutí stojí vážné právní nebo skutkové námitky (schwerwiegende rechtliche oder tatsächliche Bedenken) a jestliže je žádoucí, aby pro zvláštní význam věci bylo řízení obnoveno a vydáno nové rozhodnutí. O tomto návrhu rozhoduje velký senát pro civilní věci u říšského soudu, a to usnesením. Osoby zúčastněné na dřívějším řízení mohou být slyšeny. Jestliže říšský soud návrhu na obnovu vyhoví, zrušuje se, pokud je toho třeba, dřívější řízení i rozhodnutí v něm vydané. Říšský soud nařídí zároveň provedení nového řízení a vydání nového rozhodnutí; dále určí, zda nové řízení se

má konati před soudem, který původně ve věci rozhodoval, nebo u jiného scudu téhož druhu nebo před některým senátem říšského soudu. Obnovené řízení se pokládá za pokračování původního řízení. Soud je vázán na právní a skutkové posouzení, jež říšský soud položil za základ svému nálezu. Předseda velkého senátu pro civilní věci u říšského soudu nebo člen senátu jím určený může vydati zatímní nařízení o provedení nového rozhodnutí, k němuž směřuje návrh na obnovu. Na návrh vrchního říšského zástupce mohou býti taková nařízení vydána i před podáním návrhu na obnovu řízení. Předpisy tohoto zákona se použijí i na řízení před pracovními (živnostenskými soudy) a platí i v Protektorátu pro řízení u německých soudů. K provedení zákona a k jeho doplnění může vydati říšský ministr spravedlnosti potřebné předpisy. — Podrobný komentář k zákonu přináší časopis akademie pro německé právo v č. 15 ze dne 1. srpna 1941 v pojednání prof. dra Volkmaru. M. Š.

Přihlašování cizozemského majetku a německého majetku v cizině. Nařízením o přihlašování cizozemského majetku a německého majetku v cizině ze dne 15. července 1941 (říš. zák. I, str. 439, Věstník ř. prot. str. 424) byl říšský ministr financí zmocněn vydávati ustanovení o přihlašování cizozemského majetku na území Německé říše, Generálního guvernementu, v Elsassku, Lotrinsku, Lucembursku, v osvobozených územích Dolního Štýrska, Korutan a Krajiny, jakož i na územích obsazených německými vojsky. Dále byl zmocněn vydávati ustanovení o přihlašování německého majetku nalézajícího se v cizině. K přihlášce cizozemského majetku jsou povinni cizí státní příslušníci zdržující se na územích výše uvedených, dále ten, kdo na tomto území cizozemský majetek spravuje nebo drží, má v opatrování, nad ním dohlíží nebo jej střeží, rovněž ten, kdo dluhuje cizinci v cizině nějaké plnění a konečně vedoucí nebo jiné k zastupování nebo správě oprávněné osoby soukromoprávních právnických osob, sdružení osob, ústavů, nadací a jiných účelových majetků, na nichž jsou zúčastněni cizinci a které mají své sídlo nebo závod na územích výše vyjmenovaných. Nabylo účinnosti 12. srpna 1941 a platí též v Protektorátu. Pi.

Úmluva mezi Německou říší a královstvím Maďarským o státním dluhu a státním majetku býv. Československé republiky, jakož i o některých jiných finančních otázkách s tím souvisejících, ze dne 21. května 1940. Byla publikována vyhláškou ze dne 27. května 1941 (říš. zák. II, str. 199, Věst. ř. prot. str. 449). Nabyla účinnosti dnem 29. března 1941. Upravuje převzetí podílu vnitřního státního dluhu československého Maďarskem, předání československých státních platidel, vzatých z oběhu na území připojeném k Maďarsku, Národní bance pro Čechy a Moravu, dále převzetí jiných finančních závazků býv. Československé republiky, jejích fondů a státních podniků Maďarskem, nabytí vlastnictví býv. Československé republiky nalézajícího se na území připojeném k Maďarsku, vydání správních a soudních deposit, úpravy dluhů a pohledávek samosprávných korporací (zemí, okresů, obcí a měst) a konečně převzetí pohledávek býv. Československé republiky na daních, clech a jiných veřejných dávkách.

Obdobná úmluva byla uzavřena dne 13. dubna 1940 mezi Německou říší a Slovenskou republikou. Tato úmluva byla publikována ve Slovenském zákoníku vyhláškou ministra zahraničních věcí ze dne 9. června 1941, č. 163 Sl. z., a nabyla účinnosti dnem 26. května 1941. Pi.

Zvýšení náhrady přisídícím pracovních soudů. V článku uveřejněném na str. 220 v minulém čísle našeho časopisu stala se druhá věta nesrozumitelnou vynecháním slov »zvyšuje se na 40 K«. Věta má správně zníti: »Změna proti dosavadnímu stavu spočívá hlavně v tom, že se nově stanoví, že dosavadní paušální náhrada (trvalo-li zasedání nejvýše 5 hodin za den, 30 K, trvalo-li déle než 5 hodin, 50 K), zvyšuje se na 40 K, resp. 50 K, jestliže skutečná ztráta

výdělku přesahuje alespoň o 20% částky 30 K, resp. 50 K.« Žádáme, aby si čtenáři lask. původní text opravili.

Dr. J.

Administrační. Zjistili jsme, že někteří předplatitelé přeplatili nebo opakovali platby na účet předplatného. Vyúčtujeme všechny přeplatky při příštím prvním čísle nového ročníku a podáme těm, kdož přeplatili, zprávu. — Zároveň žádáme ještě jednou, aby nedoplatky nám byly vyrovnány co nejdříve, nejpozději do dalšího čísla, t. j. 15. října. Ušetříte nám upomínky. — Číslo 9. vyjde k 15. říjnu, číslo 10. k 15. listopadu, 1. číslo nového ročníku k 1. lednu 1942. — Ti, kdož nemají předplaceny dosud desky, mohou tak do měsíce učiniti, pošlou-li nám buď prostřednictvím Poštovní spořitelny nebo na některý náš běžný účet, 8 K. Jen je nutno nám oznámiti, na který ročník si desky přejete.

L i t e r a t u r a .

Orton W. A.: Úvod do národního hospodářství. Přel. Dr. Vladimír Procházka. Vyd. Družstevní práce, sbírka »Svět«, nová řada XXXII. Praha 1941, 8°, str. 280.

Kniha jest typickou ukázkou amerických text-books, které předvádějí zájemcům výsledky vědeckého badání, snažíce se udržeti jejich zájem essayovou formou podání, která má ovšem nutně za následek určitou pojmovou nepřesnost a rozředění obsahu ve prospěch barvitosti líčení.

Autor rozdělil knihu na čtyři díly: historický přehled vývoje národního hospodářství, produkční, cenovou a distribuční teorii.

V úvodu prvního dílu podává definici národního hospodářství jako vědy o bohatství, kterou sice podrobuje kritice, ale jinou nenahrazuje, zmiňuje se o povaze hospodářské vědy, která prý může býti považována za vědu i umění, a uzavírá skeptickým úsudkem o možnosti vymeziti obsahově její cíle. Vlastní historickou část začíná výkladem merkantilismu, jehož hlavní výsledek vidí v rozbití západní civilisace na několik soupeřících národních skupin. Vystoupení klasiků charakterisuje jako liberalistickou reakci na merkantilismus. Při popisu dalšího vývoje nevšímá si již vůbec jednotlivých národohospodářských teorií, nýbrž zakládá své vývody na expansivním postupu moderního kapitalismu. Poukazuje na obtížné problémy, které přináší spojení vlády nad věcmi s vlastnictvím a vytýká úpadek etického hodnocení, avšak nenaznačuje žádného východiska z této situace.

Druhý díl, pojednávající o *produkci*, jest rozdělen podle jednotlivých oborů výroby ve výklady o těžbě suroviny, výrobě zemědělské a průmyslové a o dopravě. Problémy prvovýroby znázorňuje na situaci uhelné výroby ve Spojených státech, v níž nastala krize přechodem průmyslu k jiným zdrojům energie. Naznačuje jako metodu řešení krize racionalisaci dobrovolnou koncentrací podniků, anebo autoritativní zásah státu, aniž dále tyto metody kritisuje. Pokud jde o potravinovou produkci, příklání se v zásadě k Malthusově teorii a doporučuje podporu zemědělské výroby a nesměle i regulaci porodů. Formulace této these může býti příkladem, v jaké neurčitosti se rozplývá autorovi každá radikálnější zásada, kterou doporučuje: »Přivádět na svět nové životy není ani neodvratnou náležitostí lidských vztahů, ani posvátným aktem Prozřetelosti, který se vymyká lidské předvídatosti, nýbrž je to veliká zásada, kterou lze ospravedlniti jen s hlediska odpovědnosti k celé společnosti. V tomto závěru se sbíhají příkazy nejen ekonomiky, nýbrž i etiky, lidskosti i samého náboženství.« Čtenář vylož si sám konkrétní obsah tohoto návodu. Problematiku vývoje průmyslu vidí autor v přílišné jeho koncentraci, která má za následek seskupení kapitálu v rukou několika málo jedinců a nedostatek přirozené regulace výroby (a ceny) konkurencí podniků. Autor se domnívá, že je velmi pravděpodobné, že